

gemeente
SCHIERMONNIKOOG

Participatie op Schiermonnikoog

Beeldvormende raads sessie, 7 juli 2026

Karen de Jong, adviseur participatiebeleid en -verordening

Onderwerpen

- ❑ **Waarom participatie:** vertrouwen in de overheid en een wettelijke plicht.
- ❑ **Wat maken we:** een participatiebeleid en een participatieverordening.
- ❑ **Hoe komen we daar:** eerst ophalen bij inwoners, dan vastleggen.
- ❑ **Wanneer:** de route naar de deadline van 1 januari 2027.
- ❑ **En als het niet lukt:** de gevolgen van niet tijdig vaststellen.

Begrippen

- ❑ Participatie kent verschillende gradaties, van informeren tot meebeslissen. De participatieladder van ProDemos maakt die niveaus zichtbaar.
- ❑ **Participatieladder:** informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en meebeslissen.
- ❑ **Uitdaagrecht:** inwoners kunnen de gemeente vragen een taak zelf uit te voeren, bijvoorbeeld het beheer van een plek.
- ❑ **Verskil met de Participatiewet:** die wet gaat over werk en inkomen. Deze participatie gaat over het betrekken van inwoners bij beleid en besluitvorming.

Waar staan we nu?

Wat er al is

- ❑ **Inspraakverordening (2005):** regelt inspraak bij de voorbereiding van beleid. Deze verordening vervalt met de nieuwe participatieverordening.
- ❑ **Aanwijzbesluit participatie Omgevingswet (2022):** bepaalt wanneer participatie verplicht is. Dit besluit blijft bestaan.

Wat er nog niet is

- ❑ Participatiebeleid, een participatieverordening en een richtlijn voor initiatiefnemers onder de Omgevingswet.
- ❑ Inbedding in de werkwijze en scholing van ambtenaren en raadsleden.

Waarom? Wettelijk kader

- ❑ **Wet versterking participatie op decentraal niveau:** in werking sinds 1 januari 2025, met een overgangstermijn van twee jaar.
- ❑ Inspraak wordt verbreed naar participatie over de hele beleidscyclus: voorbereiding, uitvoering en evaluatie (artikel 150 Gemeentewet).
- ❑ Het uitdaagrecht wordt wettelijk verankerd.
- ❑ Elke gemeente vervangt de inspraakverordening door een participatieverordening, vast te stellen vóór 1 januari 2027.
- ❑ **Omgevingswet:** vraagt daarnaast om participatie bij ruimtelijke initiatieven. Dit is een aparte regeling, los van de Wet versterking participatie.

Waarom? Betere Besluiten en bouwen aan vertrouwen

- ◆ Het doel van participatie is betere en meer integrale besluiten. Daarmee bouwen we aan vertrouwen.
- ◆ De gemeenteraad heeft van alle politieke instituties het meeste vertrouwen: ongeveer 54 procent van de inwoners heeft er veel of tamelijk veel vertrouwen in, tegenover ongeveer 30 procent voor de landelijke politiek.
- ◆ De gemeente is voor inwoners de meest tastbare overheid.

Bron: CBS, vertrouwen in politieke instituties, 2025.

Beleid en verordening: wat is wat?

- ❑ **Visie:** waarom de gemeente participatie belangrijk vindt en welke waarden vooropstaan.
- ❑ **Beleid:** de vertaling van de visie naar concrete doelen en een werkwijze.
- ❑ **Verordening:** de juridisch bindende regels. Vervangt de inspraakverordening.

Aanpak

- ❑ **Kaders:** de raad stelt de startnotitie vast.
- ❑ **Ophalen:** consultatie van inwoners en organisaties, ambtenaren en bestuurders via diverse middelen
 - ❑ Aansluiten bij andere participatieprocessen, o.a. omgevingsvisie
- ❑ **Uitwerken:** visie, beleid en verordening.
- ❑ **Vaststellen:** de raad neemt het besluit.
- ❑ **Invoeren:** kennis, capaciteit en werkwijze.

Planning

- ❑ **Najaar 2026:** vaststelling van de startnotitie door de raad.
- ❑ **Najaar 2026:** consultatie van inwoners en organisaties.
- ❑ **December 2026/januari 2027:** uitwerking van visie, beleid en verordening, met oordeelsvorming in de raad.
- ❑ **Voorjaar 2027:** vaststelling van beleid en verordening door de raad.
- ❑ **Vanaf 2027:** implementatie en uitvoering.
- ❑ De wettelijke deadline is 1 januari 2027. De gemeente kiest voor zorgvuldigheid boven snelheid.
- ❑ Inspraakverordening blijft van kracht tot participatieverordening is vastgesteld.

Rol van de gemeenteraad

- ❑ **Beeldvormend 7 juli 2026.**
- ❑ **Besluitvormend, najaar 2026:** startnotitie participatie vaststellen als kader voor de visie.
- ❑ **Oordeelsvormend, begin 2027:** bespreking van de concept-visie en de concept-verordening.
- ❑ **Besluitvormend, voorjaar 2027:** vaststellen participatiebeleid en de participatieverordening

Participatie op Schiermonnikoog

- ❑ **Wie mag meepraten:** inwoners eerst, tweedehuisbezitters en anderen gericht op wat hen raakt.
- ❑ **Veilige inbreng:** in een kleine gemeenschap is ruimte nodig voor vertrouwelijke of minderheidsstandpunten.
- ❑ **Eerlijk over invloed:** benoemen wat wel en niet binnen de gemeentelijke bevoegdheid valt.
- ❑ **Het eilandritme:** rekening houden met het seizoen. In de zomerpiek is er weinig tijd.
- ❑ **Overvragen inwoners:** integratie consultatieronde met o.a. Omgevingsvisie
- ❑ **Terugkoppeling:** een overzicht van wat er met de inbreng is gedaan.
- ❑ Aandacht voor alle doelgroepen, ook de minder goed bereikbare.

Gevolgen niet halen van deadline 1 januari 2027

- ❑ **Geen boete of sanctie:** de wet kent geen sanctie als de verordening niet vóór 1 januari 2027 is vastgesteld.
- ❑ **Geen juridisch gat:** de inspraakverordening uit 2005 blijft gelden tot de nieuwe verordening in werking treedt.
- ❑ **Wel een wettelijke plicht:** niet voldoen raakt de geloofwaardigheid en de voorbeeldfunctie van de gemeente.
- ❑ De lijn is zorgvuldigheid boven snelheid.

Zijn er vragen?